ILIE CORFUS: *Cronica meșteșugarului Ioan Dobrescu (1802—1830)*, extras din „Studii și articole de istorie", vol. VIII, București, 1966, 95 p. în 8.

Autorul studiului introductiv — Ilie Corfus — consideră just că în prima jumătate a sec. al XVIII-lea, într-o epocă în care „istoriografia constituia încă un domeniu de preocupări rezervat exclusiv boierimii culte", cronicile din „prima jumătate a sec. al XIX-lea nu sînt decît niște scurte notițe și însemnări istorice, importante totuși prin noutatea și precizia datelor înșirate în ele", autorii lor provenind din pături „mai largi și mai diferite", adică mici negustori și chiar meseriași (p. 2). Poate că aici autorul ar fi trebuit să dea cîteva date asupra condițiilor în care asemenea oameni au putut învăța să scrie și să citească.

Un exemplu tipic în acest sens ne oferă cronica scrisă de Ioan Dobrescu, un mic meseriaș, poate cojocar, din București, mahalaua Batiștei. El își desfăcea probabil o bună parte din cojoacele lucrate în iarmaroacele din țară, reușind astfel să cunoască oamenii, preocupările lor, să discute cu ei, să vadă și simtă chiar practica abuzivă a administrației, la care se va referi des în paginile cronicii sale.

Editorul cronicii a subliniat și atras atenția în studiul introductiv asupra informațiilor inedite, de martor ocular, date de Ion Dobrescu, despre jafurile turcești dintre anii 1806—1812, exploatarea cruntă a țărănimii în vremea domniilor lui Ioan Caragea (1812—1818) și Alexandru Șuțu (1818—1821). S-a insistat și asupra faptului că această cronică are informații ample și deosebit de valoroase cu privire la răscoala lui Tudor Vladimirescu, deși autorul nu a putut formula o judecată justă a scopului ei. Ca atare, Ilie Corfus subliniază și faptul că Ioan Dobrescu nu a putut „face distincție între acțiunea lui Tudor și aceea a șefului Eteriei". Acest meseriaș cronicar apare deci ca un om „surprins de împrejurări și care nu reușește să înțeleagă sensul lor adevărat" (p. 5). Bineînțeles că Ion Dobrescu reprobă și condamnă represaliile armatei turcești din timpul ocupației (1821—1822), cînd populația țării ajunsese la discreția bandelor de soldați turci nedisciplinați (p. 45 și urm.) și ca atare se arată extrem de bucuros și mulțumit cînd consemnează restabilirea domniilor pămîntene, a administrației publice și eliminarea influenței fanariote (p. 53 și urm.).

În studiul introductiv, Ilie Corfus atrage atenția asupra aprecierilor entuziaste făcute de Ion Dobrescu despre primii profesori români asupra poziției critice și de condamnare a jafurilor și abuzurilor boierimii, a stării desperate a țărănimii mai ales dintre anii 1812—1818, cînd însuși domnul „pîrlea țara cu felurimi de mîncătorii, podvezi, zaherele, cine mai poate socoti".

În concluzie, cronica lui Ioan Dobrescu poate fi socotită ca un izvor narativ care cuprinde informații inedite și interesante privitoare la evenimentele dintre anii 1802—1831. Publicarea ei, precedată de un amplu și documentat studiu introductiv umple un gol al istoriografiei noastre.

Textul, cu corectările, completările și lămuririle date în josul paginilor, se încheie cu un glosar absolut necesar înțelegerii corecte a expunerii cronicarului.

N. Grigoraș

ANUARUL INSTITUTULUI DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE—IAȘI, Tomul II, 1965, 324 pagini.

Apărut în anul 1964, „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie" continuă publicația „Studii și cercetări științifice, Istorie, Iași".

Publicația se distinge în special prin interesul ce-l acordă cercetării și aprofundării unor aspecte particulare sau fenomene și procese importante din istoria Moldovei. Volumul care face obiectul atenției noastre este în această privință edificator.